

Ústavem pro informace ve vzdělávání. Tato rozšířená databáze by potom obsahovala bohatší data, například socioekonomické zázemí žáků, výsledky hodnocení žáků, detailnější informace o učitelích a některé údaje o nepedagogických pracovnících školy.

Zaměřit se na analýzu nerovných příležitostí v systému

Je třeba posílit monitorování výkonu žáků podle skupin (např. podle pohlaví, socioekonomického zázemí, statusu imigranta, příslušnosti k národnostní menšině), stejně jako analýzu výsledků žáků podle krajů. Hodnota národního testování a společné části maturitní zkoušky při monitorování národního pokroku v určitých oblastech by mohla být umocněna zprávou o profilu národního výkonu podle pohlaví a zázemí žáka (socioekonomické podmínky, status imigranta, příslušnost k národnostní menšině), aby bylo možno sledovat zlepšování těchto klíčových skupin v čase a umožnit sledování dopadu zázemí žáků na jejich výkon.

Zlepšit informace o prostředí, ve kterém probíhá výuka a vzdělávání

Je třeba zvážit, jak nejlépe zahrnout názory zainteresovaných na vzdělávací prostředí do národního monitorovacího systému. Existuje několik možností. Mohl by být vytvořen dotazník na národní úrovni pro vzorek žáků, rodičů, ředitelů škol a učitelů, aby bylo možno shromáždit názory a očekávání vzhledem k celé řadě aspektů, jako jsou postoje k učení a hodnocení, jejich pohled na implementaci politik, klima ve škole, účast, spokojenost apod. Takové zjišťování by mohlo vycházet ze zkušeností projektu rychlých šetření ÚIV, jehož prostřednictvím jsou sbírány názory ředitelů škol. Norsko zavedlo v roce 2005 studentské šetření, které tvoří klíčovou součást národní zprávy o vzdělávacím systému. Ve výroční souhrnné zprávě o vzdělávání v Norsku (Zrcadlo vzdělání) je vždy jasný popis a analýza výsledků šetření a tyto výsledky jsou dále používány v národní diskusi o vzdělávací politice (Nusche et al., 2011). To je jeden ze způsobů, jak systematicky zohledňovat názory žáků na úrovni tvorby politik. Další možností je zadat žákům dotazník při zadávání národních standardizovaných testů nebo během společné části maturitní zkoušky. V každém případě sběr informací od žáků, ředitelů škol a učitelů v průběhu mezinárodních šetření vedl k informované analýze vlivu různých sledovaných faktorů na výkon žáka, např. faktory třídního klimatu, jako je disciplína ve třídě, vztah učitel–žák apod., mají silnou korelaci s výkonem žáka (např. OECD, 2004). Užití žákovských a rodičovských anket by mohlo být posíleno i na úrovni škol prostřednictvím šablony připravené na národní úrovni, do které by školy mohly přidávat otázky relevantní jejich specifickému kontextu.

Vytvořit systém spolehlivého monitorování vzdělávacích výstupů v čase a napříč školami

Zlepšit monitorování změn v čase a pokroku specifických skupin žáků

Hodnocení systému České republiky se potřebuje zaměřit na monitorování „pokroku“ žáků, a to vzhledem k dosažené úrovni výstupů v určitém okamžiku. Národní standardizované testování představuje významnou investici a nabízí skutečnou možnost sledovat všeobecný pokrok podle národních měřítek a tím doplnit informace získané z mezinárodních studií, a to – což je významné – pro různé ročníky základního vzdělávání. Aby bylo možno hodnotit „pokrok“ žáka, koncepce by měla zahrnovat jak monitorování výsledků žáka v čase, tak pokrok určitých skupin žáků.